

OSLOMET

Kriminalitetsutviklingen

Problemforståelse

Bergen bystyre 19.08.2024

Stian Lid og Monika Grønli Rosten

STORBYUNIVERSITETET
OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY

Agenda

Ulike innganger til problemforståelse:

- Hva kan vi lære av å benytte kriminalstatistikk og spørreundersøkelser?
- Hva kan vi lære av å innta lokalsamfunns – og ungdomsperspektiv?

Kilder til problemforståelse

- Media
- Kriminalstatistikk
- Spørreundersøkelser
- Lokal forståelse
 - Velferdsapparat, frivillighet, privatpersoner
 - Kvalitative studier
 - Kunst og (populær)kultur

Markant økning i ungdomskriminalitet i Oslo – nedgang kun i én bydel

Anmeldelser i Oslo der den mistenkte var mellom 10 og 17 år gammel har steget med 50 prosent fra samme periode i fjor, viser tall fra årets første halvår.

Nettavisen **Nyheter.**

Direktesport Pluss Na Live Nyhetsbrev Sp

Krim

Nå topper 14-åringene voldstallene: – Det er et mørkt bilde

Tenåring knivstukket i Oslo

En gutt i midten av tenårene er alvorlig skadet etter knivstikking i Oslo. En jevnaldrende er pågrepet.

Av ØYSTEIN D...
Oppdatert 4. 1

Kripos: Slik lokker de ungdom under 15 år til gjengene

Ved å få ungdom under 15 år til å utføre oppdrag som løpegutter, slipper gjengene å bekymre seg for at løpeguttene havner i fengsel.

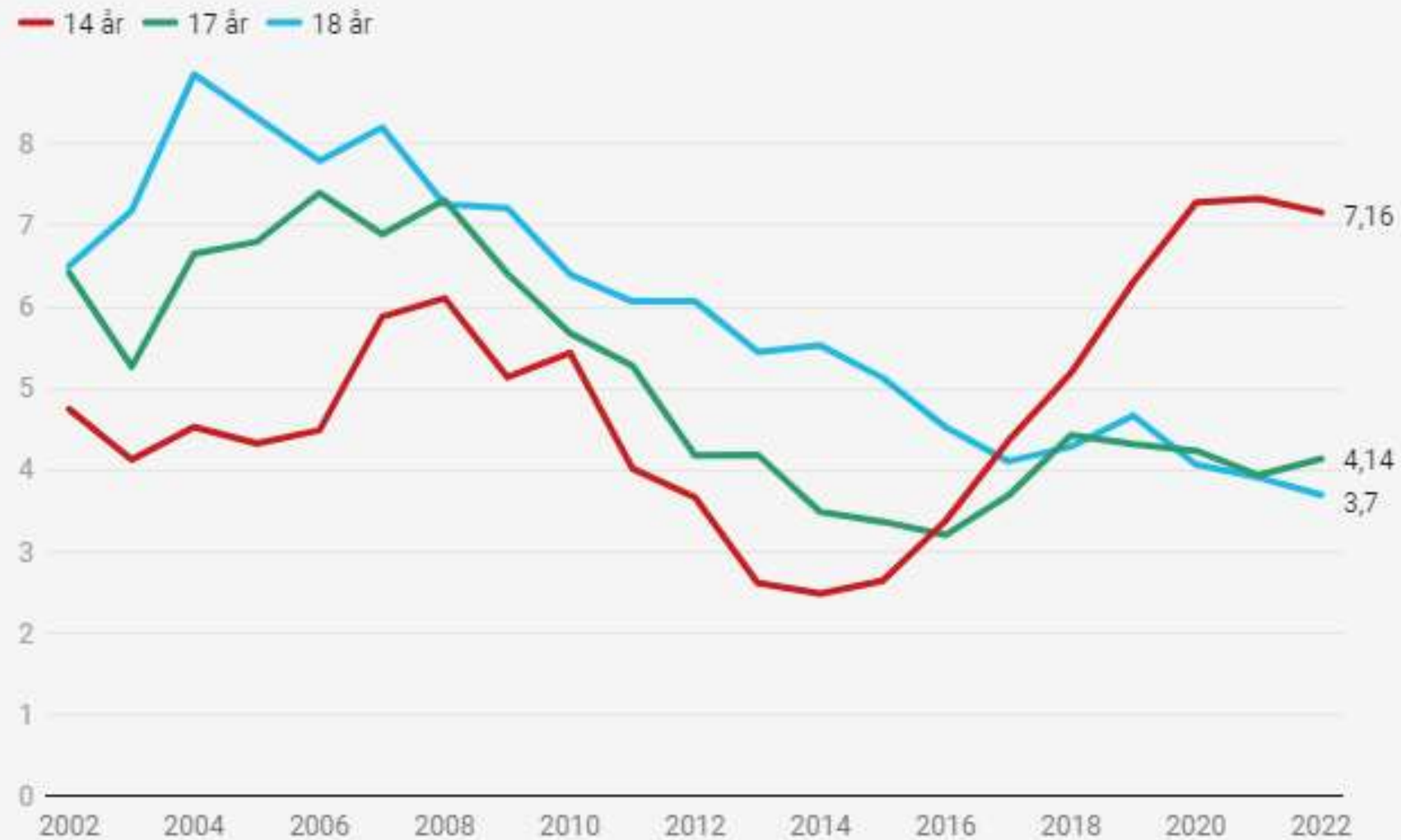
Slik får vi svenske tilstander

Kjetil Rolness
Sosiolog og skribent

Nå topper 14-åringene dyster statistikk

Antall siktede personer for vold og mishandling per 1000 innbygger, 14, 17 og 18 år, 2002-2022.

Kilde: SSB • [Last ned data](#) • Laget med [Datawrapper](#)

Foto: Javad Parsa / NTB

Erna Solberg om unge kriminelle: Bekymret for 14-åringene

Høyre-leder Erna Solberg advarer om at det blir stadig flere av de aller yngste kriminelle - og om import av svenske nettverk.

OSLOMET

KRIMINALSTATISTIKK

STORBYUNIVERSITETET
OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY

Hva viser kriminalstatistikken

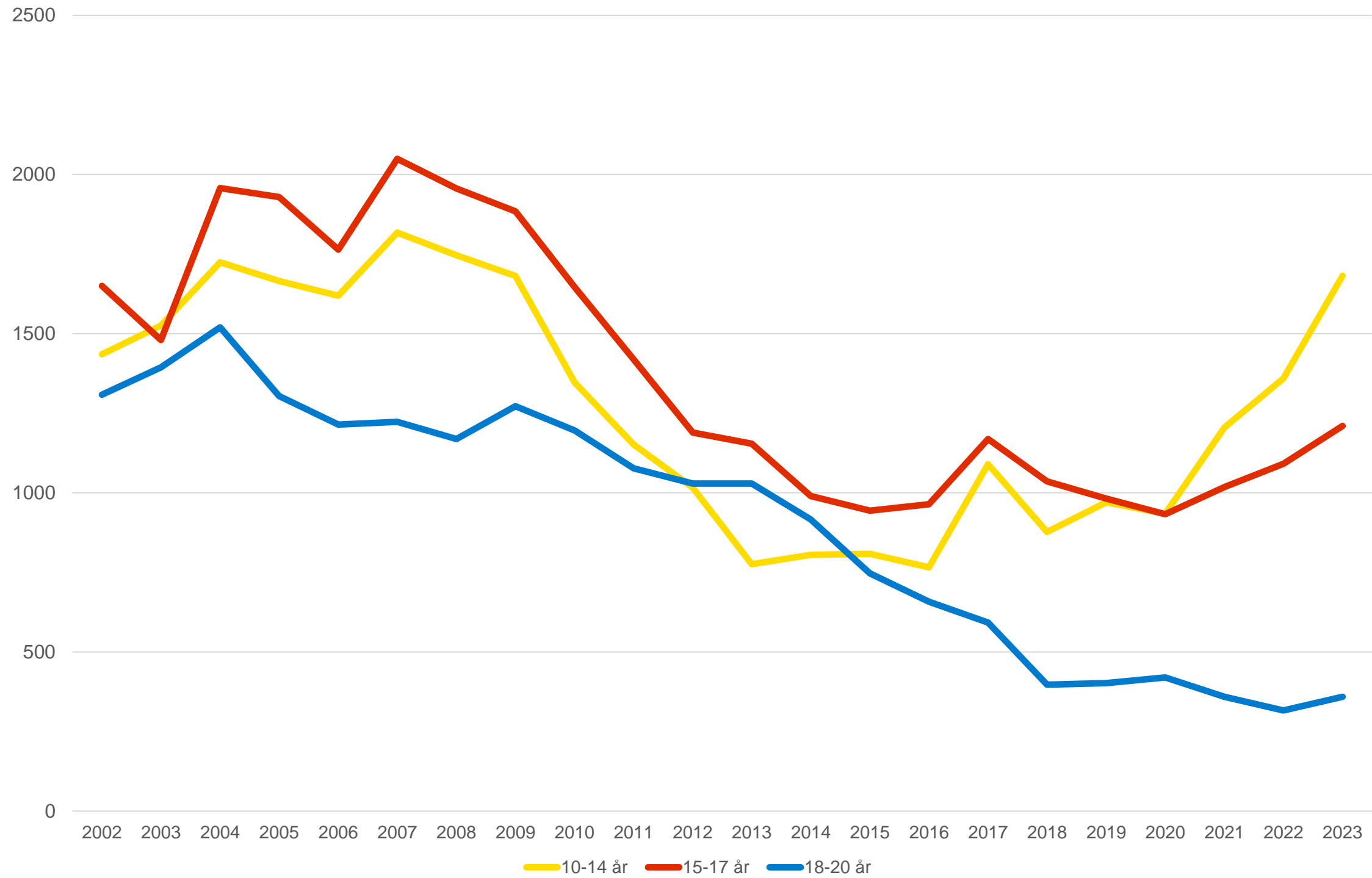
- Lovbrudd som er anmeldt og registrert av politiet
 - Omfanget av kriminelle handlinger
 - Politiets kontrollaktivitet
 - Tilbøyeligheten til å anmelde
 - Politiets registreringspraksis
- Handlingskurve eller kontrollkurve?
- Lovbrudd og personer

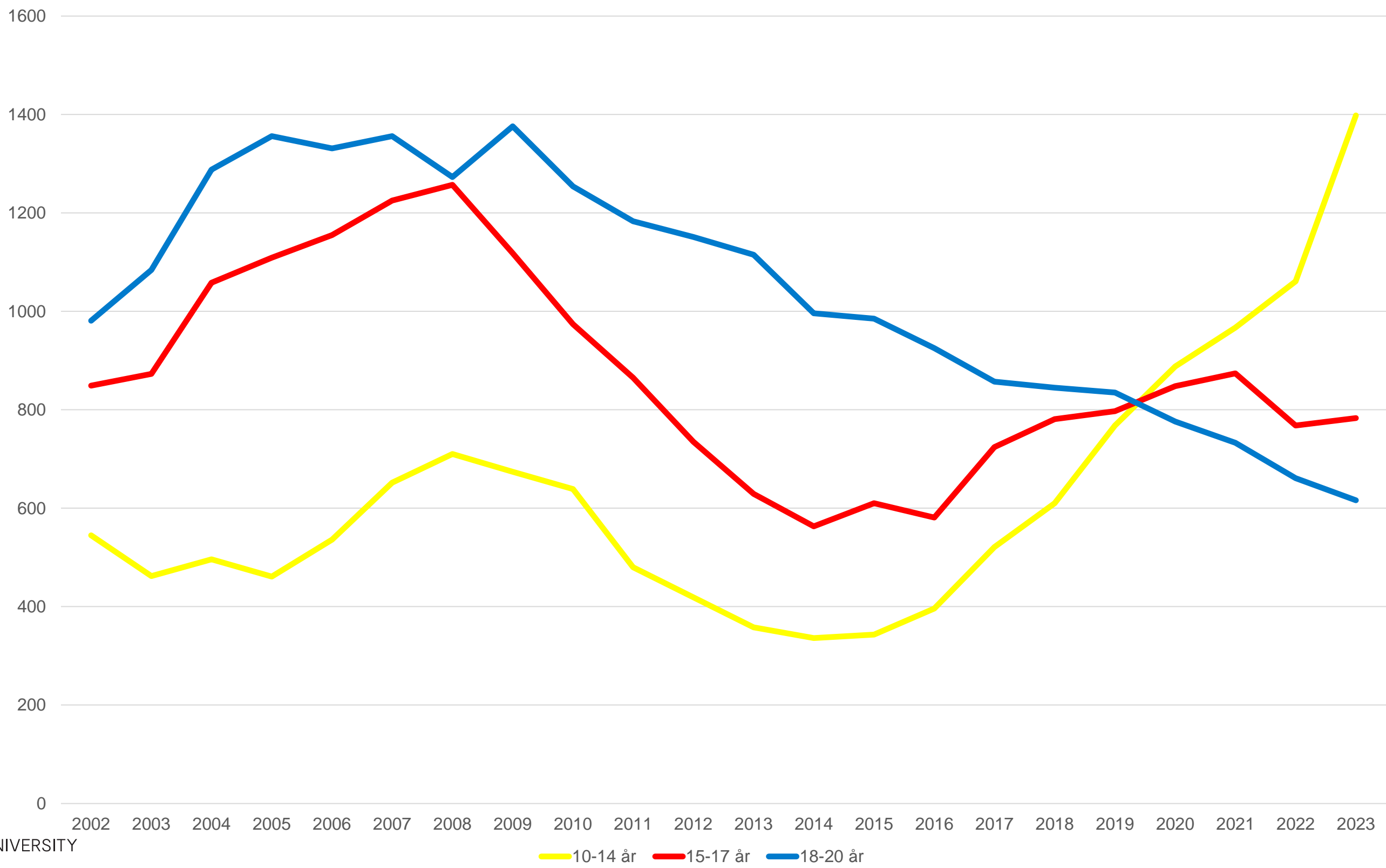
Nasjonale tall i 2023

- 21 800 lovbrudd begått av barn og unge under 18 år, 28 prosent flere enn i 2022
- 11 700 unike gjerningspersoner under 18 år.
- 71 prosent registrert med kun ett forhold
- 2 % av gjerningspersonene under 18 år står bak 18 % av alle forholdene (200 personer)
- Markant økning særlig blant de yngste (10-14 år), særlig for vold og vinning
- Mindre økning/stabilitet/nedgang for de over 15 år

Siktede ungdom for eiendomstyveri. 2002-2023. Antall

Siktede ungdom for voldskriminalitet. 2002-2023. Antall

OSLOMET

SPØRREUNDERSØKELSER

STORBYUNIVERSITETET
OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY

OSLOMET

Ungdata 2024

Nasjonale resultater

Anders Bakken

ungdata

OSLOMET

STORBYUNIVERSITETET
VELFERDSFORSKNINGSINSTITUTTET NOVA

STORBYUNIVERSITETET
OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY

NOVA RAPPORT NR 6/23

OSLOMET

VELFERDSFORSKNINGSINSTITUTTET NOVA

Ung i Oslo 2023

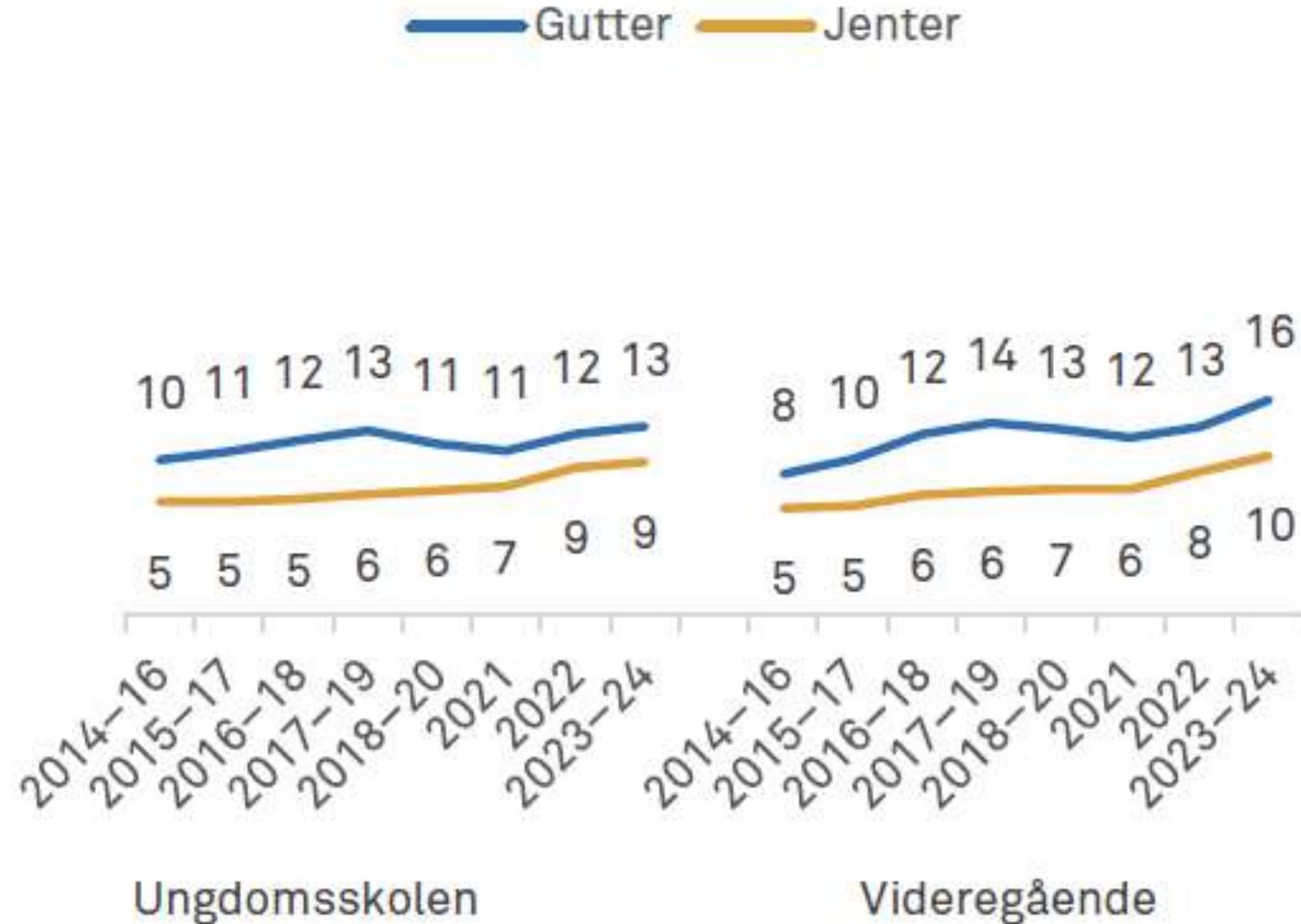
Ungdomsskolen og videregående skole

ANDERS BAKKEN

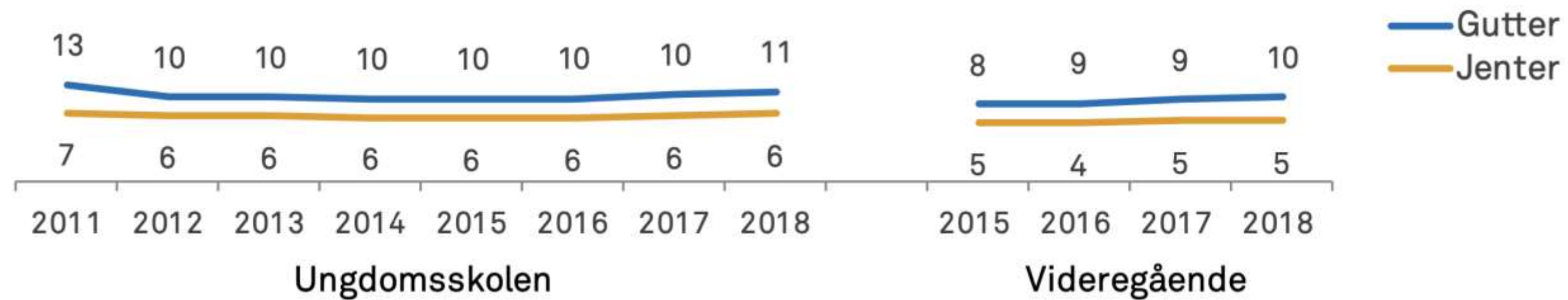
OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

Prosentandel som siste år har tatt med seg varer fra butikk uten å betale

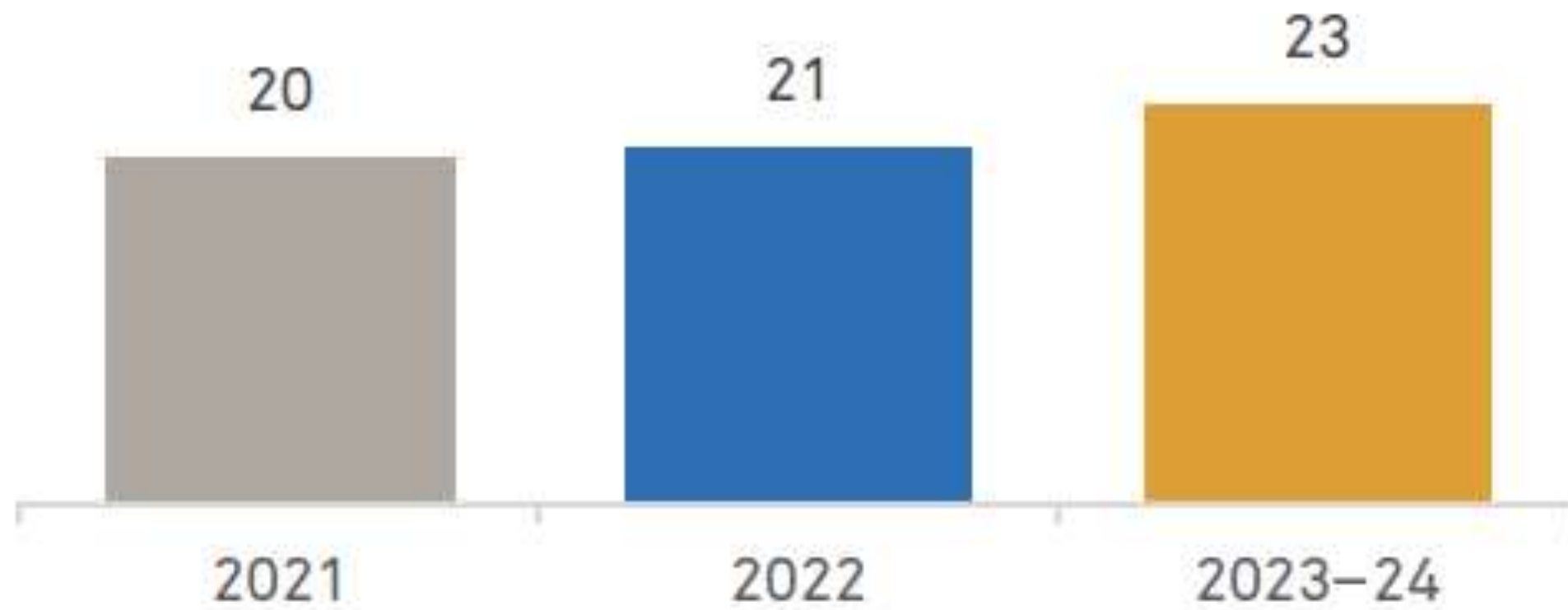

Prosentandel som har fått sår eller skade på grunn av vold – etter kjønn, skoleslag og tidspunkt

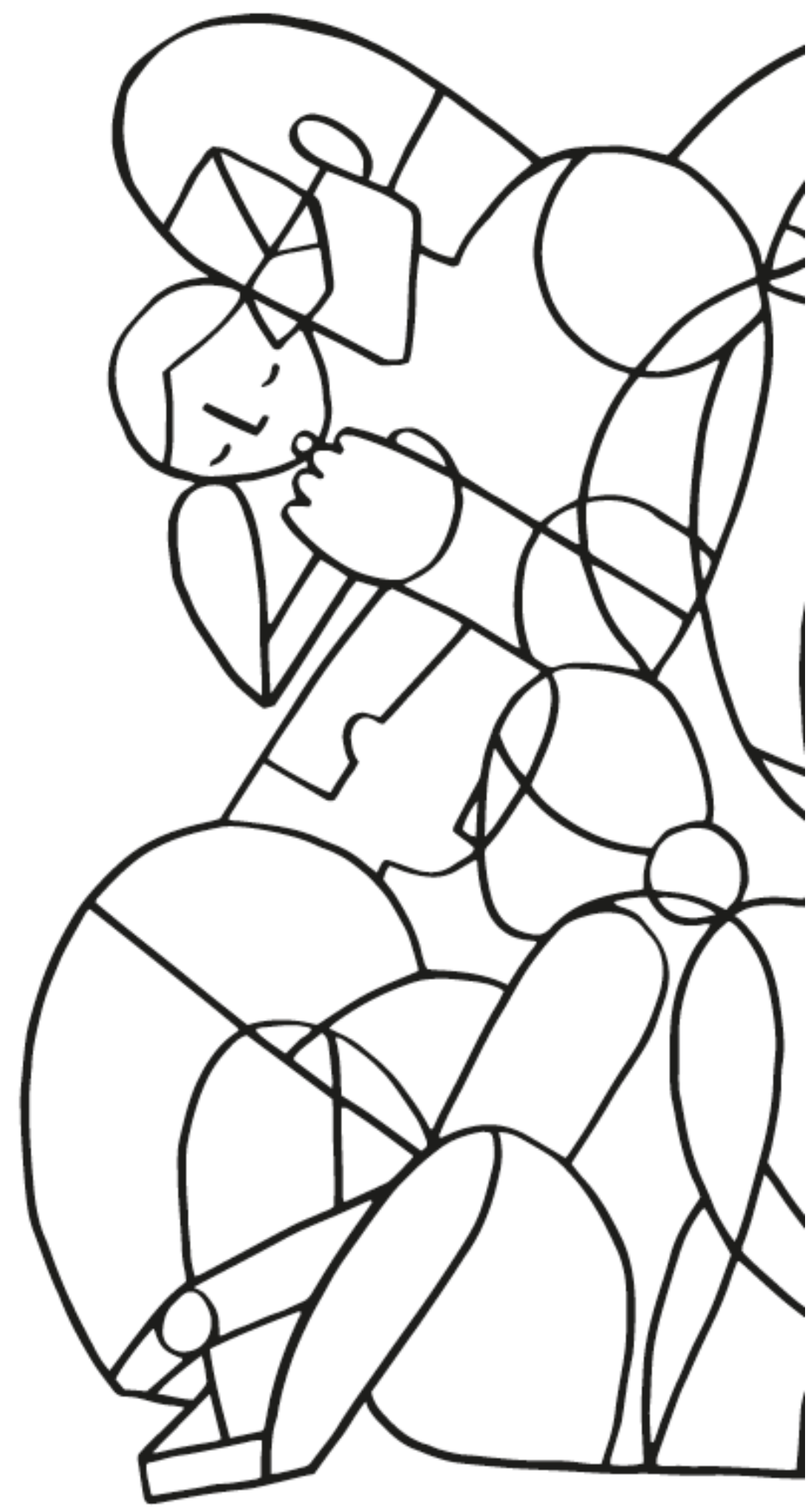
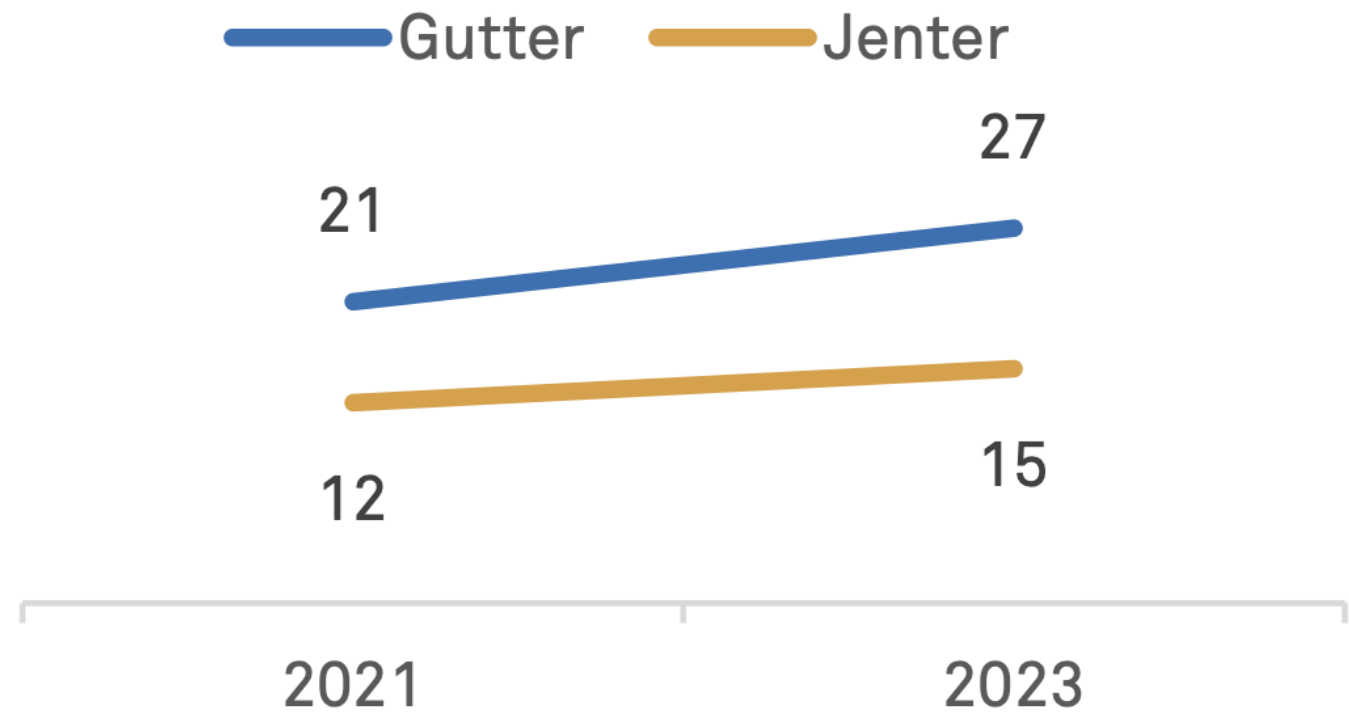

(Bakken, 2019)

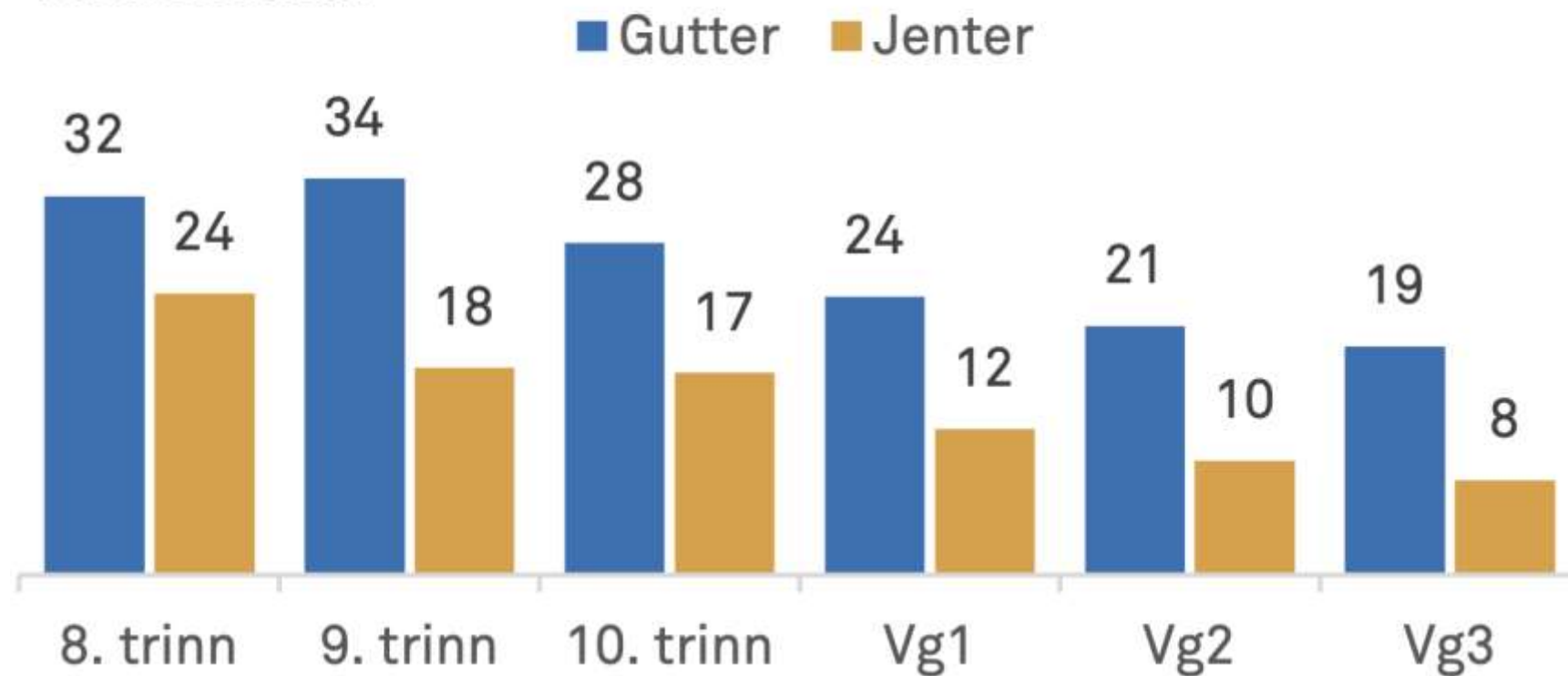
Har en ungdom slått deg, sparket deg, ristet deg hardt, lugget deg eller lignende?

Prosentandel som har blitt utsatt for at en ungdom har slått deg, sparket deg, ristet deg hardt, lugget deg eller lignende i løpet av siste år. Ung i Oslo 2021-2023

Prosentandel som har blitt utsatt for at en ungdom har slått deg, sparket deg, ristet deg hardt, lugget deg eller lignende. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

(Bakken, 2023)

Ungdomsundersøkelsene vs politiets statistikker

- I 2023 økning både i spørreundersøkelser og kriminalstatistikken (vold og tyveri)
- Vold: Frem til 2023 ulike trender: økning i politiregistrert vold for de yngste, men stabilt i spørreundersøkelser.
- De yngste rapporterer mest vold, økende grad også registrert for vold

Økt tilbøyelighet til å anmelde vold?

- Endret forståelse av vold?
- Skolene endret praksis?
- Foreldre mer tilbøyelig til å anmelde?
- Økt politioppmerksomhet – flere anmeldelser?

- Økt frykt for å anmelde?

OSLOMET

UTFORDRINGSBILDET - BASERT PÅ STATISTIKK

Ingen grunn til bekymring?

- Noe mer problematferd blant ungdom
- Liten gruppe som begår mye kriminalitet
- Utøvelsen av alvorlig vold, bruk av kniv.
- Bruk av sosiale medier
- Rekruttering av unge inn i kriminelle gjenger.
- Mange lærere utsettes for trusler og vold
- Stor økning i 2023

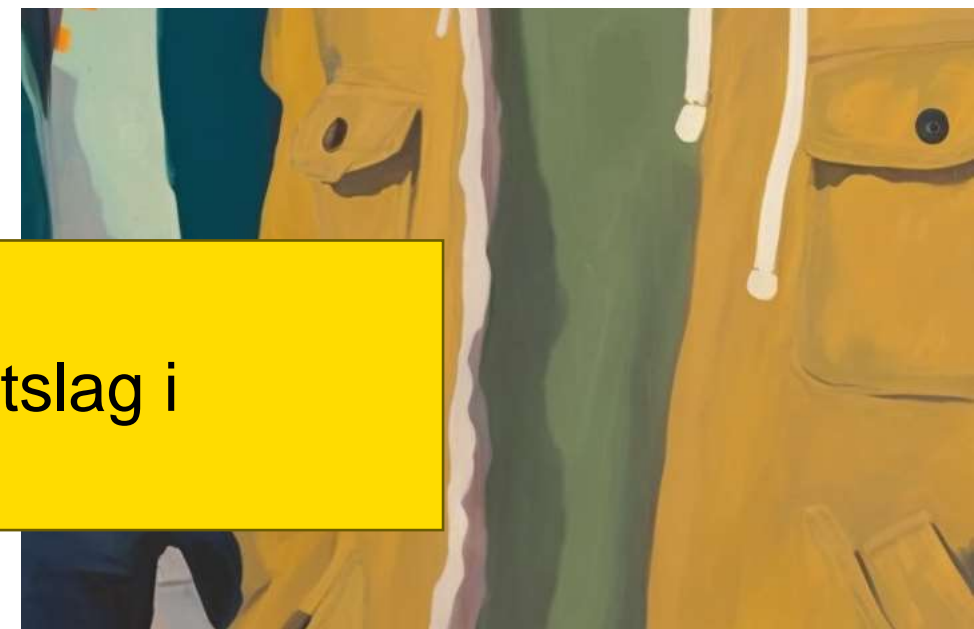
Når problematferden øker fra et relativt lavt omfang samtidig som tilbøyeligheten til å anmelde vold øker, vil det raskt få betydelige utslag i registrert ungdomsvold.

Ungdomsvold i Stavanger-regionen

Aftenbladet gikk tidligere i år gjennom statistikken for ungdomsvold i Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg.

- **2019:** 216 anmeldelser mot ungdom under 18 år.
- **2023:** 342 anmeldelser. Halvparten regnes som grove lovbrudd. De fire mest aktive hadde 100 registrerte anmeldelser i løpet av ett år. De to med flest anmeldelser var bare 13 år på gjerningstidspunktet. De sto for totalt 60 anmeldelser, 27 av dem grove lovbrudd.

Nyansert forståelse

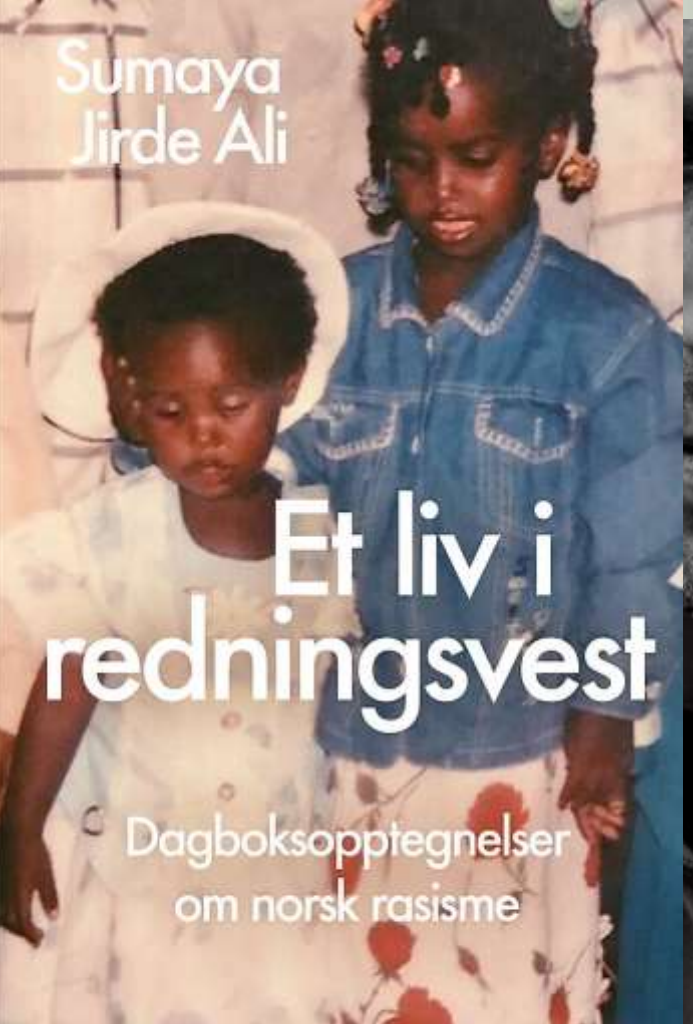
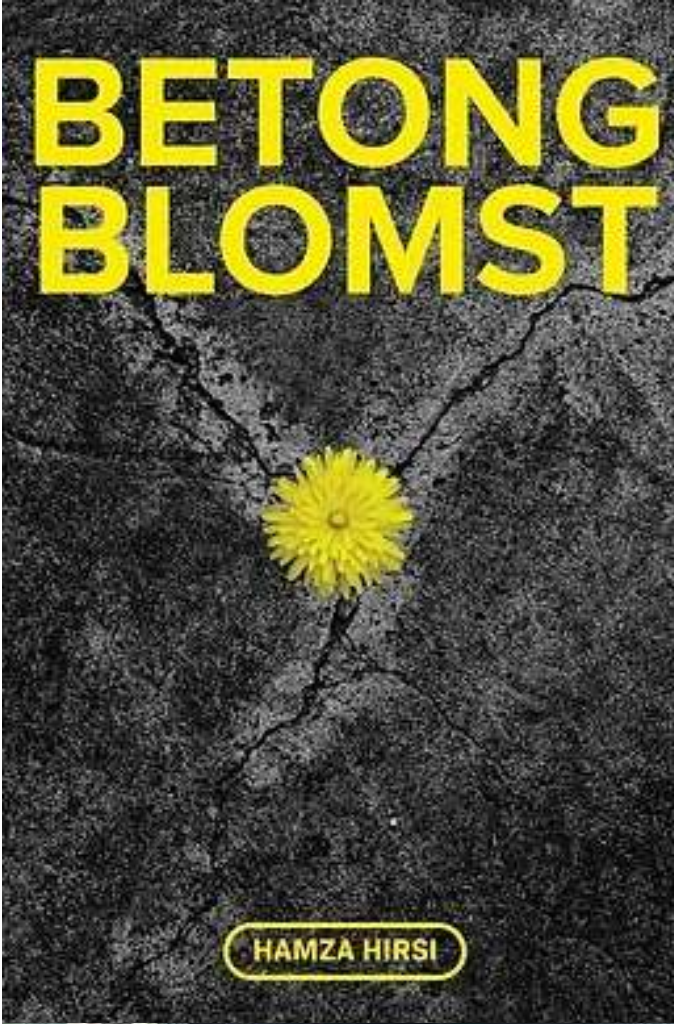
- Økning i registrert ungdomsvold - mindre alvorlige forhold.
- Selv om flere barn siktes for vold, har det ikke ført til en økning i siktelser senere i ungdomstiden.

For å forstå utviklingen:

- Ikke utelukkende se på barn og unges atferd. Også undersøke om endring i politiets, skolenes og foreldrenes tilbøyelighet til å anmelde

OSLOMET

UTFORDRINGSBILDET - BASERT PÅ LOKAL FORSTÅELSE

» Det er vanskelig å være etnisk norsk

■ 3000 etniske nordmenn har flyttet de siste to årene

Patrick Åserud har fått nok av press om salamifrie matpakker, blondinehets og elendige språkmiljøer.

ANDREAS SLETHOLM
ANETTE KARLSEN (foto)

– Jeg lar ikke mine barn vokse opp her. Det tar jeg ikke sjansen på.

Han har bestemt seg. Etter et helt liv i Groruddalen, har de siste årenes utvikling skremt Patrick Åserud vekk. Til sommeren flytter han med kona og barnehagedatteren fra Furuset og ut av byen.

Han flytter fra et lokalmiljø han mener er i ferd med å knekke sammen under vekten av mislykket integrering.

Urovekkende historier

– Det er blitt vanskelig å være etnisk norsk i Groruddalen. Det handler om massive språkproblemer, i tillegg til et press om å tilpasse seg normer som føles helt fremmede for oss som har en vestlig levemåte og tenkesett. Det finnes barnehager der nesten ingen barn eller foreldre snakker norsk, og skoler der barn blir truet med juling for å ha med seg salami på matpakka. Jenter blir mobbet for å være blonde, og farger håret mørkt for å

FURUSET

Aftenposten

Torsdag 14. oktober 2008

Rutene i to biler (t.h. på bildet) ble knust i slagsmålet på Furuset. FOTO: HANS O. TORGENSEN

Mann skutt i gjengoppgjør

Med skuddskader i magen ble en mann i går kveld operert på Ullevål sykehus etter et gjengslagsmål på Furuset. Ungdom i gjengmiljøet samlet seg utenfor sykehuset.

HANS O. TORGENSEN
JENNY SANDVIK
KNUT A. NYGAARD
ARILD M. JONASSEN

– En mann med skuddskader i

kniv. Etter det Aftenposten forstår, skal flere av dem som var innblandet, ha vært maskert.

Flere personer tok seg til Ullevål universitetssykehus – både i privatbil og med taxi etter tumultene.

Ungt bråk. Politiet kunne i går kveld ikke si med sikkerhet om slagsmålet var gjengrelatert.

– Politiet vet ikke hvor mange som deltok i dette slagsmålet, men har vitneopplysninger fra flere personer, sier politiets innsatsleder Rune Indstebø.

Etter det Aftenposten erfarer, skal flere av de innblandede væ-

OSLOMET

Territoriell stigmatisering

Å ufrivillig bære med seg
andres nedvurdering av
eget hjemsted...

...bidrar til ambivalent
stedstilhørighet

...påvirker ungdom og
minoritetsnorske gutter i
særlig stor grad

STORBYUNIVERSITETET
OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY

NORSK SOSIOLOGISK TIDSSKRIFT

Norwegian Journal of Sociology

FAGFELLEVDERT ARTIKKEL

UNIVERSITETSFORLAGET

ÅRGANG 1, NR. 1-2017, S. 53-70

ISSN ONLINE: 2535-2512

DOI: 10.18261/ISSN.2535-2512-2017-01-04

Territoriell stigmatisering og gutter som «leker getto» i Groruddalen

Monika Grønli Rosten

Forsker II

Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress

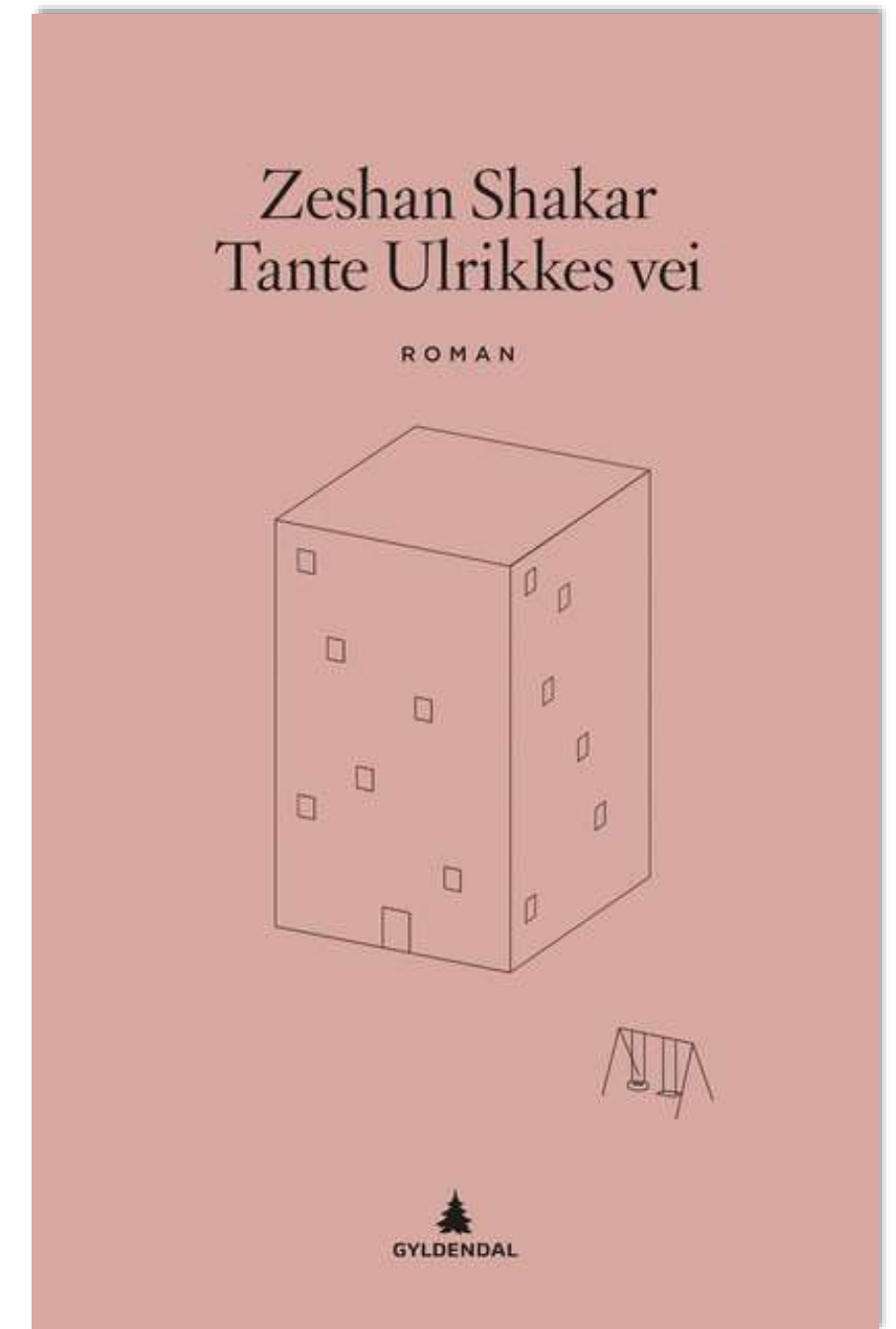
monika.rosten@nkvt.no

SAMMENDRAG

Artikkelen tar utgangspunkt i Loïc Wacquants begrep *territoriell stigmatisering*, og utforsker minoritetsnorske unge groruddølers kjønnede erfaringer og strategiske manøvrering i møte med andres diskreditering av deres bosted. Her fokuseres det på spesielt maskuline måter å håndtere stigma knyttet til sted på, med analyser av «gettolek» og kollektiv voldsbruk mellom unge menn fra ulike nabolag. Denne praksisen virker i sin tur tilbake på stedets omdømme og unge beboeres stedstilhørighet og stedshåndtering på måter som skaper tydelige kjønnsforskjeller. Territoriell stigmatisering som fenomen har slik sett en åpenbar kjønnsdimensjon som med fordel kunne vært løftet frem i litteratur hvor dette fenomenet utforskes teoretisk og empirisk. For å kunne dra nytte av Wacquants begrep i lokalsamfunn med relativt høy levestandard og en offensiv velferdsstat, er det også

«Glem dem andre folka på landen her a. Vi trenger ikke dem. Vi har det her, skjønner du hva jeg mener? Vi har dem blokkene her, vi har dem folka her. Sånn er vi. Liksom, ikke la dem gjøre sånn at du tenker du er dårlig. Nei ass. Du er shcpaa, mann.»

Jamal i TUV (s.18)

24 NYHETER

KAPITTEL I

GJENGEN INGEN KLARTE Å STOPPE

■ I over ti år har politiet sett guttegjengene fra Holmlia vokse frem til å bli Oslos største gjengtrussel.
 ■ Young Bloods står bak drapsforsøk, kidnappinger, og kryttes til store narkotikainnførsler.
 ■ Dette er historien om hvordan politiet ikke klarte å stoppe dem.

«Den største trusselen innenfor gjengkriminalitet for Oslo PD i fremtiden»

SVENSKA TILSTANDER

EN REISE TIL ET FREMME LAND

«En nysgjerrig, ærlig og vemodig bok om Sverige»
ÅSA LINDERBERG

REGERINGEN

Ét Danmark uden parallelsamfund

Ingen ghettoer i 2030

Levekår i byer

Gode lokalsamfunn for alle

‘Utsatte nabolag/områder’

- Territoriell avgrensning av problemkomplekser knyttet til levekårsutfordringer og etnisk segregering
- Områdesatsinger i samarbeid mellom stat og kommune er igangsatt i Oslo, Bergen, Drammen, Stavanger, Trondheim, Sarpsborg, Fredrikstad, Kristiansand og Skien

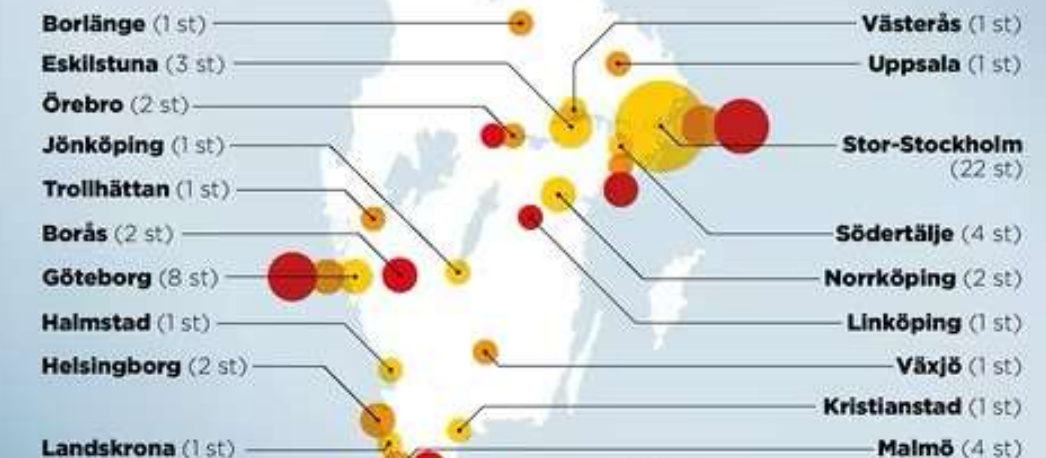
Ghettolisten

Utsatta områden

Polisens 59 utsatta områden 2023.

- Utsatta områden (27 st)
- Riskområden (15 st)
- Særskilt utsatta områden (17 st)

Mistillit blant ungdom

Nadir (15) : Hvor lang tid kommer dette intervjuet til å ta? Jeg liker egentlig ikke å snakke med staten.

(...)

Monika: Hva er det ungdommer her på x (nabolag) trenger, tenker du?

Nadir (15): Vi trenger fritidsklubber og frihet. Vi trenger å føle oss fri, at vi kan gå hvor vi vil her uten at politiet og andre folk kommer og plager oss. Politiet må bort! Vi trenger ikke folk som blander seg inn i livet vårt. Vi har **storebrødrene** våre som passer på oss, og de bryr seg på ekte. Vi trenger ikke alle de andre.

Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo kommune Følgeforskning og evaluering

STIAN LID, MONIKA GRØNLI ROSTEN, JANE VIBEKE DULLUM,
CHRISTER HYGGEN OG PATRICK LIE ANDERSEN

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

OSLOMET

**Pågående prosjekt under Novas voldsprogram (JD/AID)
Sosial kontroll i utsatte nabolag**

Ungdommers og foreldres håndtering av selvbestemmelse og risiko.

Forskersteam

Monika Grønli Rosten (prosjektleder), Monica Five Aarset, Mona Hassan Moalin og Selin Ekmekci

Målsetting

- Utforske flerkulturelle 'utsatte nabolag' som en særegen kontekst for foreldre og barns forhandlinger om risiko og selvbestemmelse
- Se familieforskning, voldsforskning og ungdomskriminalitetsforskning i sammenheng

“Vi er som en familie”

Emek: (gutt 17): Hva slags sted X (Nabolag) er for meg liksom?

Hibo: (jente 16): Hjem.

Emek: Et hjem (..) Vi behandler hverandre med respekt.

Hibo: Du føler at du er med folk, eller at du er med dine egne (...) Vi er så stolte av å komme herfra, så vi ser på oss selv som en familie.

(...)

Emek: Media vet ikke hvordan det er å være herfra. De vet ikke hvordan det er å høre hjemme her. Så derfor skriver de bare det negative. For å ha noe å skrive om.

Hibo: Ja. Og at det har vært så mye negativt i sosiale medier om X, jeg føler at det har fått menneskene der til å bli samlet. Fordi de som bor der vet jo egentlig at det ikke er sånn. Og hat får mennesker til å være sterkere enn det de egentlig er.

Systemskepsis

Intervjuer: Men føler dere at ungdom på X har generelt tillit til...

Emek:...hverandre.

Intervjuer: Ja, til hverandre har jeg skjønt at dere har det. Men hva med utekontakter, lærere, barnevernet, andre voksne?

Emek: Nei

Hibo: Til enkelte ungdomsarbeidere, ja.

Emek: Jeg kan ikke snakke med dem om liksom alt sammen. Jeg kan ikke ha 100% tillit. (...) Fordi, for eksempel barnevernet, de samarbeider jo med politiet. Så sier jeg noe feil, eller noe dumt, eller noe som kommer ut feil, så kommer det til å skje noe med meg der.

Hibo: Det med taushetsplikten, det er bare noe man sier.

Emek: For å få ut ord fra oss.

Hibo: Så når de føler for å bryte den, så bryter de den, skjønner du? Og da tenker jeg sånn, da kommer vi ikke til å komme tilbake til dem, liksom. Vi kommer ikke til å stole på dem.

Snitching, brorskap og gangster-glorifisering

Hvis du tyster på en av gutta eller venna dine, som du er med hver dag, da kan du ikke forvent å henge med dem etter det. Du kan ikke forvente å ha det brorskapet som dere hadde før...Alt kan skje med deg.

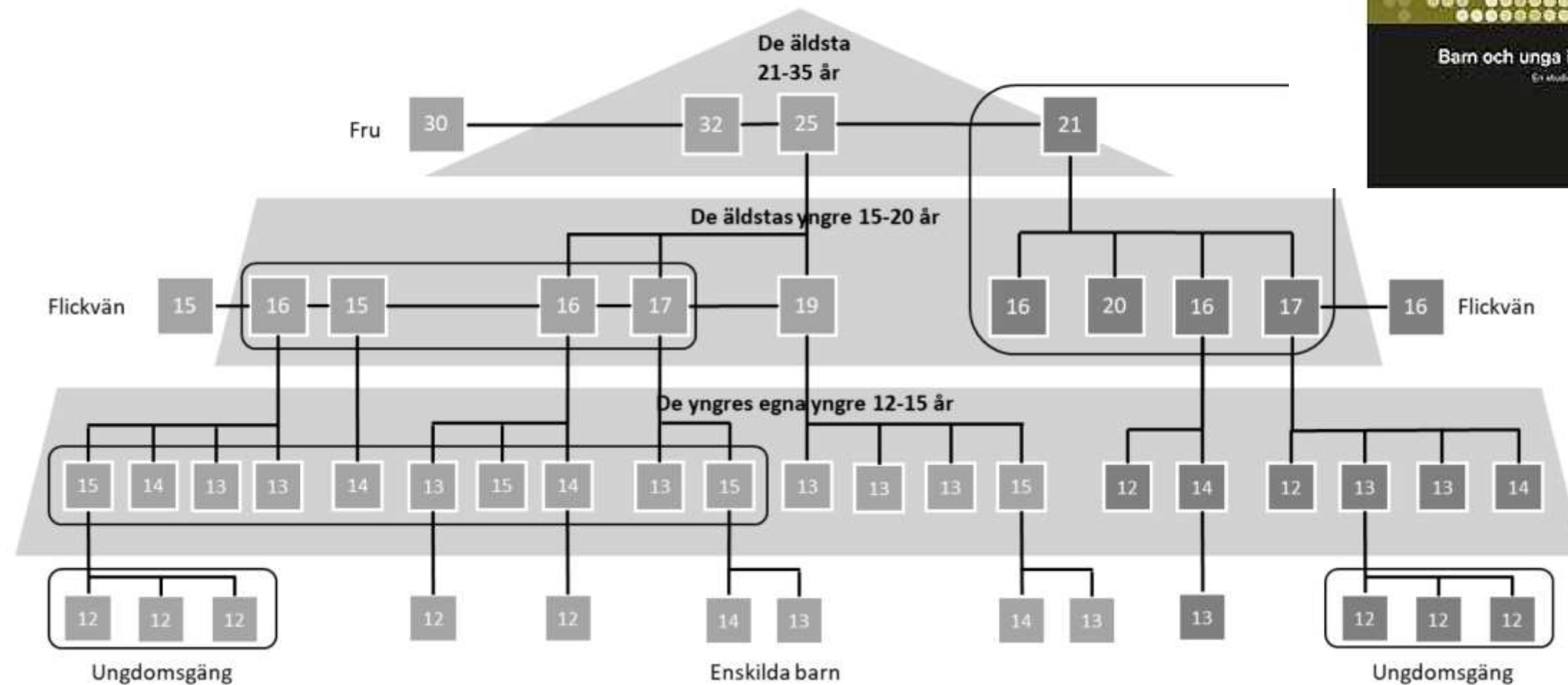
Babar, 17 år

Jeg vil ikke høres ut som jeg er 30 år og sier sånn “se på sosiale medier” liksom. Men det er jo sant. For eksempel den nye greia med Foxtrot og den kurdiske reven. Gutter i klassen min ser jo opp til ham og tror det er kult å være som han. De ser på han som et forbilde, det er jo helt sykt. (...) De er samfunnsstapere. De er hjemme, de har ikke jobb, de gjør ingenting. De kjører uten lappen, de gjør hververk, de går og sprenger fyrverkeri inn i bussene. (...) Og når de skal gå på butikken for mora si så må de ha med seg syv krigere liksom, de kan ikke gjøre noe alene

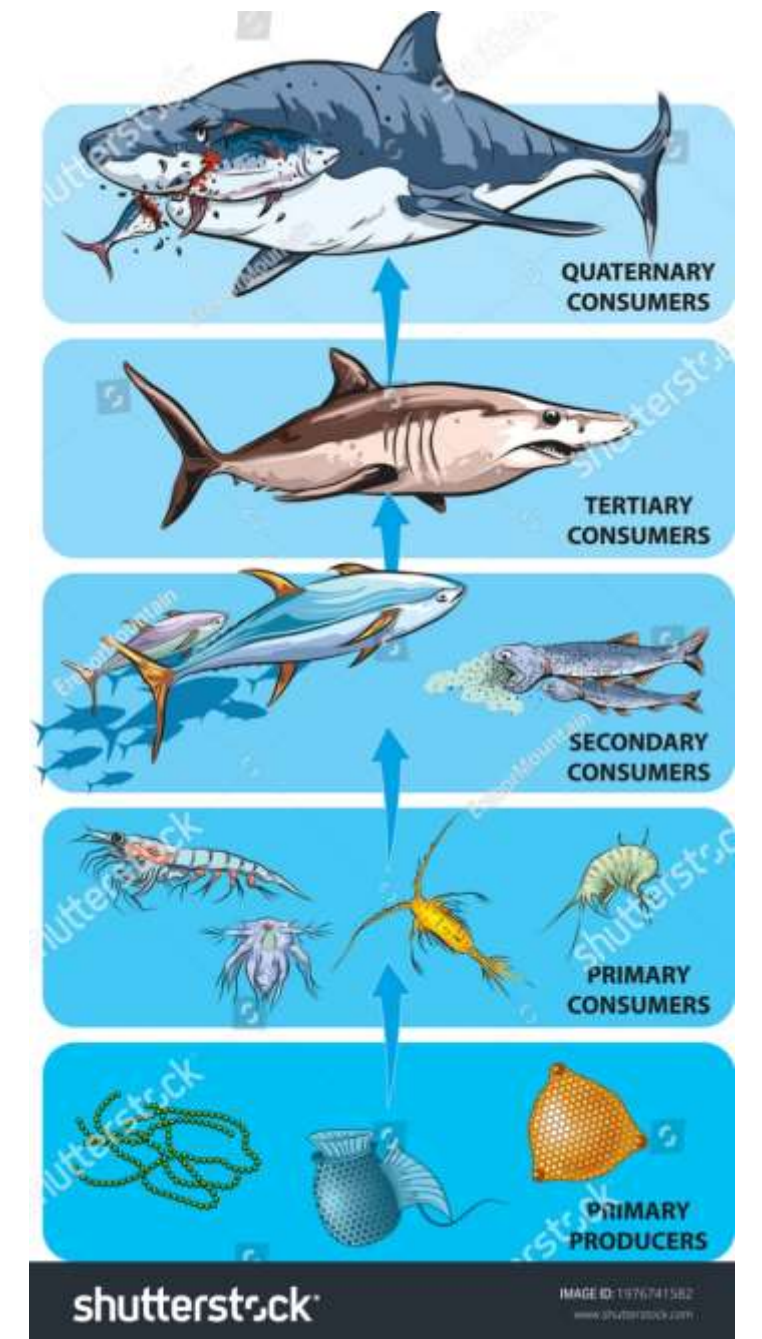
Diana, 17 år

Sosial organisasjon i ungdomsmiljøer... og i kriminelle nettverk?

Figur 1: Ett eksempel på relasjoner mellom fire ålderskikt (aktörernas åldrar anges i rutorna).

Illustrasjon av dansk politisk diskurs om rekruttering (Søgaard, 2024)

Når lokal ungdom tar over forebyggingen

Ungdommene her er lei av å bli stemplet og puttet i bås. Disse ungdommene er ikke et problem, de er en ressurs. Og de er ikke utlendinger, de er norske. **VI** er norske. (...) Vet du hva ungdommene her gjør hvis alle de etnisk norske flytter? Da tar de ansvar for integreringen selv!

(Fritidsklubbleder på Furuset i media)

